

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 37g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul
274 alin. (2) din Codul de procedură penală

*(autosesizarea procurorului și întocmirea unui proces-verbal
cu privire la infracțiunea depistată)*

CHIȘINĂU

13 iulie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 22 februarie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 13 iulie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „[...] întocmește un proces-verbal [...]” din articolul 274 alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Ion Crețu, în interesele dlui Mihail Leanca, în dosarul nr. 10-2253/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Constantin Damaschin de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Așa cum au fost formulate de autorul excepției, circumstanțele litigiului principal pot fi rezumate după cum urmează:

4. Procuratura municipiului Chișinău s-a autosesizat cu privire la comiterea unei infracțiuni de fals în acte publice. În acest sens, procurorul cazului a întocmit un raport cu privire la infracțiunea depistată și a dispus, printr-o ordonanță, începerea urmăririi penale.

5. Dl avocat Ion Crețu a formulat, în interesele dlui Mihail Leanca, o plângere la judecătorul de instrucție împotriva raportului de înregistrare a infracțiunii și împotriva ordonanței de începere a urmăririi penale.

6. În cadrul examinării plângerii, dl avocat Ion Crețu a ridicat, în interesele dlui Mihail Leanca, excepția de neconstituționalitate a textului „[...] întocmește un proces-verbal [...]” din articolul 274 alin. (2) din Codul de procedură penală.

7. Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

9. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 274 Începerea urmăririi penale

„[...]

(2) În cazul în care organul de urmărire penală sau procurorul se autosesizează în privința începerii urmăririi penale, el **întocmește un proces-verbal** în care consemnează cele constatate privitor la infracțiunea depistată, apoi, prin ordonanță, dispune începerea urmăririi penale.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul consideră că procurorul nu a respectat prevederile articolului 274 alin. (2) din Codul de procedură penală atunci când s-a autosesizat și a întocmit raportul de înregistrare privind infracțiunea de fals în acte publice. Autorul menționează că, potrivit acestor prevederi, procurorul trebuia să întocmească un proces-verbal.

11. Din acest motiv, autorul susține că prevederile în discuție nu sunt clare și limitează dreptul părților de a solicita anularea actelor procedurale emise contrar prevederilor legale, precum și dreptul instanței de judecată de a decide asupra acestor încălcări. Totodată, autorul susține că norma în discuție nu prevede consecințele și sancțiunile în cazul neîntocmirii procesului-verbal de către procuror.

12. Autorul susține că dacă norma în discuție ar prevedea întocmirea unui act procedural, atunci nu ar apărea o asemenea incertitudine și nici nu ar exista solicitări de anulare a actelor de procedură.

13. Autorul excepției susține că textul „întocmește un proces-verbal” din articolul 274 alin. (2) din Codul de procedură penală nu corespunde exigențelor calității legii și contravine articolelor 20, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

16. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „[...] întocmește un proces-verbal [...]” din articolul 274 alin. (2) din Codul de procedură penală. Curtea notează că prevederile contestate nu au constituit anterior obiectul controlului de constituționalitate.

18. Așa cum rezultă din sesizare, pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află o plângere formulată în conformitate cu articolul 313 din Codul de procedură penală cu privire la anularea raportului și a ordonanței de începere a urmăririi penale emise de procuror în cazul autosesizării privind

comiterea unei infracțiuni. Curtea reține că dispozițiile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei.

19. Autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că textul contestat este imprevizibil și contravine articolului 23 alin. (2) (*calitatea legii*), coroborat cu articolele 20 (*accesul liber la justiție*), 26 (*dreptul la apărare*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

20. În jurisprudența sa, Curtea a notat că articolele 23 și 54 din Constituție nu pot fi invocate de sine stătător. Pentru a fi incidente, autorul excepției trebuie să demonstreze existența unei ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție (DCC nr. 16 din 16 februarie 2023, § 21).

21. Referitor la incidența articolului 20 din Constituție, care garantează accesul liber la justiție, Curtea notează că articolul 313 alin. (1) și (5) din Codul de procedură penală prevede posibilitatea contestării acțiunilor și a actelor ilegale ale organului de urmărire penală, iar dacă judecătorul de instrucție consideră plângerea întemeiată, adoptă o încheiere prin care obligă procurorul să lichideze încălcările depistate privind drepturile și libertățile omului sau ale persoanei juridice și, după caz, declară nulitatea actului sau acțiunii procesuale atacate. De altfel, Curtea notează că autorul a folosit acest remediu prin intermediul căruia a ridicat prezenta excepție de neconstituționalitate.

22. Referitor la articolul 26 din Constituție, care garantează dreptul la apărare, Curtea notează că norma contestată nu restrânge exercițiul dreptului persoanei de a beneficia de garanțiile și mecanismele de apărare prevăzute de Codul de procedură penală.

23. Așadar, Curtea observă că, sub aparența unor critici de neconstituționalitate, autorul sesizării își exprimă, de fapt, dezacordul cu modul în care procurorul a interpretat și a aplicat prevederile contestate în cazul său. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată, care pot verifica caracterul justificat al acțiunilor organului de urmărire penală (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29).

24. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 37g/2023 privind excepția de neconstituționalitate a textului „[...] întocmește un proces-verbal [...]” din articolul 274 alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Ion Crețu, în interesele dlui Mihail Leanca, în dosarul nr. 10-2253/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

*Chișinău, 13 iulie 2023
DCC nr. 77
Dosarul nr. 37g/2023*